

ת"פ (באר שבע) 18719-12-23 - מדינת ישראל - תביעות נגב נ' עסב אבו כף - בעצמו

ת"פ (באר-שבע) 18719-12-23 - מדינת ישראל - תביעות נגב נ' עסב אבו כף - בעצמו/שלום באר-שבע
ת"פ (באר-שבע) 18719-12-23
מדינת ישראל - תביעות נגב

נגד

עסב אבו כף - בעצמו

ע"י ב"כ עו"ד נטלי אוטן

בית משפט השלום בבאר-שבע

[06.10.2024]

כבוד השופט יריב בן דוד

גזר דין

רקע

1. הנאשם הורשע על פי הודאתו בכתב אישום מתוקן בעבירת גניבת רכב, בניגוד לסעיף 413ב בחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין").

על פי עובדותכתב האישום, קשרו אלמונים (להלן: "האחרים") קשר לגנוב רכב, וביום 1.11.23 בטווח השעות 14:00 עד 19:00, גנבו רכב מקריית גת (להלן: "הרכב הגנוב"). בהמשך לכך זיפו האחרים את סימני הזיהוי של הרכב באמצעות שינוי ספרה בלוחית הזיהוי הקדמית. בהמשך, העבירו האחרים את הרכב לידי הנאשם על מנת שיעבירו לשטחי הרשות הפלסטינאית. ביום 2.11.23 בסמוך לשעה 17:01, נהג הנאשם ברכב הגנוב עליו מותקנת הלוחית המזויפת ועבר עמו במעבר מיתר.

תסקירי שירות המבחן

2. ביום 25.2.24 הוגש תסקיר שירות המבחן במסגרתו התבקש בית-המשפט לדחות הדיון בעניינו של הנאשם ב ארבעה חודשים על מנת לבחון הליך טיפולי.

על פי נתוני התסקיר, הנאשם בן 32, נשוי (ללא ילדים) ומתגורר בבית הוריו בפזורת "אום בטין". הנאשם מסר כי סיים 12 שנות, עבד בהמשך בעבודות מזדמנות, ובגיל 22 אף ניסה להתגייס לצבא לתפקיד של גשש, אולם ניסיון זה לא צלח שכן נדון באותה השנה לעונש מאסר בפועל ממושך.

הנאשם הודה בפני שירות המבחן בביצוע העבירה ומסר כי ביצעה על רקע כלכלי ונוכח תחושת מחויבות לרצות את האחרים, בשל היכרותם הקודמת. מחד, שירות המבחן התרשם כי הנאשם משתף עימם מידע באופן אותנטי, ומאידך כי מטשטש את מניעיו ומטיל אחריות על גורמים חיצוניים. עוד התרשם שירות המבחן כי ברקע המעשים פיתוי לרווח כספי מהיר ונטיית הנאשם להיגררות ואימפולסיביות בעת מצבי דחק.

הערכת הסיכונים לעבריינות: עברו הפלילי, והתייחסותו של הנאשם לעבירה; מניעי הנאשם לביצוע העבירה; הנאשם מעורה בחברה שולית; לנאשם דפוסים של ריצוי ונגררות בגינם נמנע לבחון התנהגותו הפוגעת ומהצבת גבולות. סיכויי הנאשם לשיקום: המדובר בנאשם עם יכולות ורבליות וקוגניטיביות תקינות; הנאשם ערך מאמצים וגילה מחויבות כלפי משפחתו; הנאשם הביע נכונות להשתלב בהליך טיפולי ולערוך שינוי בהתנהגותו.

3. ביום 27.6.24 התקבל תסקיר משלים מטעם שירות המבחן.

במסגרת התסקיר המשלים עדכן שירות המבחן כי הנאשם שולב בקבוצה טיפולית המתכנסת פעם בשבוע, והתייצב ל-6 מתוך 11 מפגשים אשר התקיימו. לדבריו לא התייצב לחמשת המפגשים בשל סיבות אישיות וחולי. שירות המבחן נסמך על דברי הנאשם לפיהם הוא נתרם מההליך הטיפולי (כשמתייצב אליו) והומלץ על המשך השתתפותו בהליך הטיפולי במסגרת צו פיקוח, בשילוב עם ענישה של מאסר קצר בעבודות שירות.

4. ביום 12.9.24 לאחר שנשמעו הטענות לעונש (ביום 7.7.24) התקבל תסקיר עדכון המשך הליך טיפולי מטעם שירות המבחן, לבקשת ב"כ הנאשם.

במסגרת תסקיר עדכון זה חזר שירות המבחן על המלצתו העונשית. נמסר כי הנאשם שיפר את התייצבותו למפגשי הקבוצה וכי בתקופת הדחייה האחרונה, הקפיד להתייצב באופן רציף. עוד נמסר כי חלו שינויים נוספים בנאשם - הוא החל לשתף את חברי הקבוצה בעולמו הפנימי, להתייחס לדבריהם של האחרים, והחל לפתח יכולת לקבל ביקורת. נוכח התקדמות זו, הומלץ על המשך השתתפותו של הנאשם בקבוצה. כמו כן, צוין שהנאשם החל לעבוד בעסק לשטיפת רכבים, אשר נמצא בבעלות קרוב משפחתו.

טיעונים לעונש

5. בדיון שנערך ביום 7.7.24, הגישה ב"כ המאשימה רישום פלילי (ת/1); רישום תעבורתי (ת/2); וטיעונים לעונש בכתב (ת/3).

6. ב"כ המאשימה הפנתה לערכים המוגנים אשר נפגעו כתוצאה ממעשי הנאשם: הגנה על קניינו של הפרט, פרטיותו ותחושת הביטחון האישית וביטחון הציבור. לשיטת ב"כ המאשימה, הפגיעה בערכים היא פגיעה במידה משמעותית. ב"כ המאשימה עתרה לקביעת מתחם ענישה שנע בין 12 לבין 24 חודשי מאסר.

אשר לנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירות, הפנתה ב"כ המאשימה לעברו הפלילי של הנאשם, הכולל שתי הרשעות קודמות משנת 2014.

נוכח האמור, בשים לב להודאת הנאשם מחד ולשיקולי הרתעה ועבר פלילי מאידך, עתרה ב"כ המאשימה למקם את עונשו של הנאשם בשליש האמצעי של מתחם העונש ההולם. כן עתרה להטלת רכיבי ענישה נלווים - מאסר מותנה ארוך ומרתיע, פסילת רישיון נהיגה, קנס, פיצוי למתלונן והתחייבות.

7. ב"כ הנאשם טענה כי הפסיקה שאליה הפנתה ב"כ המאשימה היא במקרים חמורים מהמקרה הנדון הכוללים ביצוע עבירות נלוות.

ב"כ הנאשם טענה כי הנאשם לא היה חלק מהאחרים שגנבו את הרכב בפועל וזיפו את לוחית הזיהוי שלו, וכי כל תפקידו הסתכם בהעברת הרכב לשטחי הרש"פ.

ב"כ הנאשם הפנתה לנסיבותיו האישיות של הנאשם, בהתאם לנתונים שעלו בתסקירי שירות המבחן בעניינו. ב"כ הנאשם טענה כי הנאשם היה נתון תקופה ארוכה של כשנה בתנאים מגבילים משמעותיים - מעצר בית מלא, ולאחר מכן הקלה הכוללת שעות התאווררות. ב"כ הנאשם טענה כי עברו הפלילי של הנאשם ישן ואיננו מכביד. ב"כ הנאשם עתרה לקבלת תסקיר משלים נוסף בדבר המשך הקשר הטיפולי בין שירות המבחן לנאשם - בית-המשפט נעתר לכך כמבוקש.

8. ב"כ הצדדים הפנו לפסיקה התומכת לשיטתם בעתירתם העונשית.

9. בדבריו האחרונים, מסר הנאשם:

"אני באמת רוצה להמשיך את הטיפול שלי. אני כן משתתף בקבוצות בשירות המבחן ואני רוצה להמשיך את הטיפול בקבוצות עם קצינת המבחן וזה עושה לי הקלה ומיישר לי את הדרך ומוביל אותי לכיוון הנכון."

מתחם העונש ההולם

10. מתחם העונש ייקבע בהתאם לעקרון ההלימה תוך מתן משקל לערכים החברתיים שנפגעו מביצוע העבירות, למידת הפגיעה בהם ולמדיניות הענישה הנהוגה, והכל בנסיבות הקשורות בביצוע העבירה (סעיף 40ג(א) לחוק העונשין).

עיקרון ההלימה הינו העיקרון המנחה בענישה - קיומו של יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם ובין סוג ומידת העונש המוטל עליו (סעיף 40ב לחוק העונשין).

11. הערכים החברתיים המוגנים אשר נפגעו ממעשיו של הנאשם הם זכות הקניין והגנה על רכוש הציבור ופרטיותו - הן של בעלי הרכבים, והן של הציבור הרחב אשר סופג נזקים עקיפים דוגמת עליית מחירי פרמיות הביטוח. כן יש לציין בהקשר זה סיכון של מפגש בין הגנב לבין בעל הרכב, העלול להתלקח לכדי אירוע אלימות ופגיעה בערכים מוגנים נוספים, או מפגש עם כוחות המשטרה אשר מתרחש לא אחת במהלך שינוע הרכב למחסום, העלול להסלים אף הוא ולהביא לפגיעה בערכים מוגנים נוספים כגון שמירה על חיי שוטרים ומשתמשי דרך אחרים.

12. בעניין חומרתן של עבירות גניבת רכבים, אשר הפכו זה מכבר "למכת מדינה", יפים דברי בית המשפט העליון בשורת פסקי דין:

כך למשל ר' בע"פ 11194/05 עטיה אבו סבית ואח' נ' מדינת ישראל (נבו 15.05.2006):

"למרבה הצער, תופעת גניבות הרכב טרם נעקרה משורש, ומכת המדינה שאליה נדרש בית משפט זה לפני בדיוק עשור (פסק הדין בע"פ 5724/95 ניתן ב- 12.5.96), כמעט שהפכה לעשר מכות; היא ממשיכה לנגוס ברכושם של רבים, ופגיעתה רעה כלכלית ואנושית. המעט שבידי בית משפט זה לעשות הוא לחזק את ידיהם של בתי המשפט הדיוניים בראיה מחמירה של העבירות הכרוכות בכך".

ברע"פ 9269/17 ראמי אבו עישא נ' מדינת ישראל (נבו 15.01.2018):

"פעמים רבות עמד בית משפט זה על חומרתה של עבירת גניבת הרכב, בה הורשע המבקש, הגורמת נזק מידי לבעל הרכב וכן נזק כלכלי רחב לציבור, ובהתאם על הצורך לנקוט בענישה מחמירה במקרים אלו... יתרה מכך, מעשיו של המבקש היוו סכנה לציבור משתמשי הדרך וכוחות המשטרה, ומלמדים על חוסר יראת החוק."

ובע"פ 2333/13 באסל סאלם נ' מדינת ישראל (נבו 03.08.2014):

"עבירה של גניבת רכב הוכרה זה מכבר כעבירה חמורה, הן על ידי המחוקק אשר קבע לצידה עונש מאסר ממושך וחמור משל עבירות גניבה אחרות, והן על ידי בית משפט זה, אשר עמד על הצורך בענישה מחמירה ומרתיעה בגין ביצועה... הנזק שנגרם כתוצאה מעבירה זו הוא רב, הן כלפי המשתמש ברכב שנגנב, והן כלפי הציבור בכללותו לנוכח העלאת פרמיות הביטוח בשל ריבוי גניבות"

13. מדיניות הענישה הנוהגת:

א. ע"פ 2333/13 באסל סאלם נ' מדינת ישראל (נבו 03.08.2014)

הנאשם הורשע על פי הודאתו בביצוע שתי עבירות גניבת רכב ושתי עבירות סיוע לגניבת רכב. הנאשם פעל עם אדם נוסף וכחלק מחבורה, תוך חלוקת תפקידים בין חבריה. בית-המשפט המחוזי קבע מתחם שנע בין 8 ל-24 חודשי מאסר לכל אירוע גניבה (סה"כ 4 אירועים) וגזר דינו ל-4 שנות מאסר. ערעורו נדחה.

במסגרת הערעור, בית-המשפט העליון נדרש בין היתר לסוגיית קביעת מתחם זהה הן לעבירה מושלמת והן לסיוע לאותה עבירה. בית-המשפט דחה הערעור ואשר לסוגיית קביעת מתחם לעבירות סיוע, קבע:

"מתחם הענישה שנקבע, הנע בין 8 לבין 24 חודשי מאסר לכל אחת מארבע העבירות בהן הורשע המערער - הינו הולם לנוכח חומרת העבירה, נסיבותיה ומדיניות הענישה הנהוגה. העובדה כי בית המשפט המחוזי קבע מתחם ענישה אחיד, הן לעבירת הגניבה והן לעבירות הסיוע לגניבה, אכן עלולה לעתים לעורר שאלה. אולם, אין הכרח שמתחם הענישה בגין עבירת סיוע יהא מחצית ממתחם הענישה בגין ביצוע עיקרי של אותה עבירה..."

ב. רע"פ 780/15 מוצטפא חאג' יחיא נ' מדינת ישראל (נבו 04.02.2015)

הנאשם הורשע על פי הודאתו בעבירת סיוע לגניבת רכב ונהיגה ללא ביטוח, עת בה שימש כרכב מוביל לרכב הגנוב. נקבע מתחם שהוא "מאסר בפועל למשך חודשים". על הנאשם נגזרו 9 חודשי מאסר מאחורי סורג ובריח.

ג. עפ"ג (מחוזי ב"ש) 66955-03-23 אבו כף נ' מדינת ישראל (24.5.2023)

הנאשם הורשע על פי הודאתו בקשירת קשר לביצוע פשע, גניבת רכב וסיוע לזיוף סימני רכב, בכך שהגיע ביחד עם אלמוני, אשר החליף לוחית זיהוי של רכב ונהג ברכב הגנוב, בזמן שהנאשם נסע ברכב ליווי. המתחם שנקבע נע בין 14 ל-28 חודשי מאסר. לחובת הנאשם הרשעה אחת ישנה, ונגזרו עליו 15 חודשי מאסר. בהמשך חזר בו מהערעור לבית-המשפט המחוזי לאחר ששמע הערותיו.

ד. עפ"ג (מחוזי ב"ש) 1190-03-21 אלבטיחאת נ' מדינת ישראל (נבו 5.5.2021)

המערער, צעיר נעדר עבר פלילי, הורשע בעבירת של קשירת קשר לעשות פשע וגניבת רכב תוך העברתו מהעיר באר שבע אל שטחי הרשות. על המערער נגזרו 10 חודשי מאסר בפועל לצד רכיבי ענישה נלווים. ביהמ"ש המחוזי דחה את ערעורו תוך שקבע:

"הלכה למעשה, בתי משפט מטילים על עבירת גניבת רכב עונשי מאסר בפועל, מאחורי הסורגים, גם כאשר מדובר בנאשמים צעירים או כאלה שאין להם עבר פלילי".

ה. עפ"ג (מחוזי ב"ש) 31602-02-19 אלגראבעה ואח' נ' מדינת ישראל (22.5.2019)

שני המערערים, צעירים בני 19 ו- 21 הורשעו בעבירה של גניבת רכב מהעיר באר שבע ובסיוע להתפרצות לרכב וגניבת ארנק מתוכו בהמשכו של אותו לילה, ונדונו לעונשי מאסר בני 15 ו- 13 חודשים. בית המשפט המחוזי דחה את ערעורם על העונש חרף המלצות שירות המבחן להטיל עליהם צווי של"צ.

ו. ת"פ (שלום ב"ש) 7817-09-19 מדינת ישראל נ' אלרפאיעה (30.1.2020)

הנאשם הורשע בשלושה כתבי אישום - שני אירועי גניבת רכב ואירוע גניבה "רגילה" של דלק. אירוע גניבת הרכב השני בוצע תוך הפרת תנאי שחרור. המתחם לאירוע הראשון נע בין 12 ל-24 חודשי מאסר ואילו המתחם לאירוע השני נע בין 13 ל-25 חודשי מאסר. בהעדר עבר פלילי ובשים לב לנסיבות אישיות קשות, נגזרו על הנאשם 20 חודשי מאסר בגין שלושת כתבי האישום.

14. יש לזכור כי מדיניות הענישה הנהוגה הינה אך חלק ממכלול השיקולים הנשקלים בבואו של בית-המשפט לקבוע את מתחם העונש ההולם, זאת לצד מידת הפגיעה בערכים החברתיים המוגנים ונסיבות הקשורות בביצוע העבירה.

15. בבחינת נסיבות הקשורות בביצוע העבירה (סעיף 40ט לחוק העונשין) נשקלו הבאים: התכנון שקדם לביצוע העבירה וחלקו היחסי של הנאשם:

מעובדות כתב האישום המתוקן עולה כי העבירה בה הורשע הנאשם בוצעה בקשר עם התארגנות עבריינית לה שותפים נוספים. אמנם גניבת הרכב מקריית גת בוצעה בפועל על ידי האחרים, אך הנאשם (אשר הורשע בעבירה המוגמרת של גניבת רכב), קיבלו לידי ולמחרת אף העבירו לשטחי הרש"פ.

אינני סבור כי ניתן לאמץ עמדה משפטית ערכית ולפיה חלקו של הנאשם היה קטן ביחס לחלקה של החוליה הראשונה בשרשרת אשר גנבה את הרכב ממקום חנייתו והעבירה אותו לידי הנאשם: ראשית, הנאשם הורשע בעבירה מוגמרת של גניבת רכב ואין מדובר במי ש"רק" קיבל לידי רכב גנוב (מדובר בעבירה אחרת - יב"ד). שנית, שינוע הרכב לעבר המחסום ומעבר דרכו אל שטחי הרשות, מגשים את מטרת הגניבה - "העלמתו" הסופית של הרכב אל "משחטת הרכבים" הקרובה בשטחי הרשות ושליטתו שלילת קבע מבעליו. שלישית, במהלך נהיגת הרכב הגנוב בשטחי ישראל והעברתו אל שטחי הרשות הפלסטינית דרך המחסום נוטל על עצמו הנאשם סיכון של ממש הכרוך במפגש עם כוחות משטרה בדרך אל המחסום ובמפגש עם גורמי איכפת החוק במחסום עצמו, כך שחלקו רחוק מלהיות חלק שולי בהשוואה לשאר חוליות מעשה גניבת הרכב.

הנזק שנגרם מביצוע העבירה והנזק הפוטנציאלי שלצידה:

לצד גניבות רכבים נזק רכושי משמעותי ונזקים כלכליים ואחרים הנופלים על כתפי בעלי הרכבים עצמם ועל הציבור הרחב בבחינת נזקים עקיפים אך מוחשיים.

רכב הוא על פי רוב הנכס הנייד המשמעותי ביותר אותו מחזיקים האזרחים, וגניבתו הינה "מכה כלכלית" לא פשוטה לבעליו, לא כל שכן "העלמתו" אל תוך שטחי הרשות הפלסטינית. גם אם הרכב מבוטח וחברת הביטוח משפה בסופו של יום את בעל הרכב, נושא בעל הרכב בנטל כספי הכרוך בעליית פרמיית ביטוח עתידית, בהוצאות כספיות בתקופה שעד קבלת רכב חלופי וכספי ביטוח, בעלויות של נסיעה בתחבורה חלופית, בפגיעה בפוטנציאל השתכרות בתקופה בה אינו נייד, וזאת לצד עוגמת נפש ופגיעה לא קלה בשגרת חייו (ולעיתים בצרכים חיוניים כגון טיפולים רפואיים מרוחקים) בשבועות שלאחר אירוע הגניבה.

אף הציבור הרחב נושא בנטל כספי בשים לב לעלויות מחירי ביטוח רכב נוכח עלויות רציפות בהיקף גניבות הרכבים - שנת 2024 היא דוגמא טובה לכך. כל אזרח שילם (או ישלם) מכיסו פרמיית ביטוח יקרה משמעותית גם בשים לב להתרחבות התופעה העבריינית הקשה של גניבות רכבים מאסיביות והעברתם אל שטחי הרשות. מטבע הדברים, בכל תיקי גניבות הרכבים קיים פוטנציאל נזק גבוה עוד יותר מהנזק אשר נגרם בפועל. לצד אירוע גניבת הרכב ושינועו אל עבר שטחי הרש"פ פוטנציאל נזק ממשי הכרוך במפגש עם כוחות משטרה המסלים לא אחת לכדי מרדף מסוכן וסכנת חיים של ממש לשוטרים ולמשתמשי דרך אחרים. ועוד קודם לכן, קיים פוטנציאל מפגש בלתי צפוי עם בעל הרכב, העלול אף הוא להסלים לכדי אירוע אלימות אשר נזק ממשי לצדו.

16. בשל האמור, מצאתי לקבוע את מתחם העונש ההולם כך שינוע בין 10 ל-22 חודשי מאסר. שיקולי הענישה בתוך מתחם העונש

17. בגזירת העונש המתאים לנאשם בתוך מתחם העונש, נשקלו הנסיבות הבאות שאינן קשורות בביצוע העבירה (סעיף 40יא לחוק העונשין):

עבר פלילי וגיל: הנאשם בן 33, ולחובתו שתי הרשעות קודמות משנת 2014: האחת רלוונטית לענייננו בעבירות של קשירת קשר, סיוע לגניבת רכב ופריצה לרכב, בגינה נדון הנאשם ל-7 חודשי מאסר בפועל. השנייה מתחום פלילי אחר (עבירות מין) בגינה נדון הנאשם לתקופת מאסר ממושכת.

נטילת אחריות ושיתוף פעולה: הנאשם הודה במיוחס לו. הודאת נאשם מגלמת (בדרך כלל) קבלת אחריות על ביצוע המעשים, יש בה משום הקלה למתלוננים אשר נחסך מהם מעמד העדות בבית-המשפט, ונלווה לה חסכון משמעותי מזמנם של עדי התביעה ובהם שוטרים, ובזמן שיפוטי יקר.

שיתוף פעולה ותסקיר שירות מבחן: הנאשם שיתף פעולה עם שירות המבחן, תחילה באופן מקרטע, ובהמשך באופן שוטף במסגרת מפגשים קבוצתיים. שירות המבחן העריך כי הנאשם נתרם מהטיפול קבוצתי והמליץ על ענישה שיקומית בעיקרה.

יחד עם זאת יש לציין כי אין מדובר בנאשם המאובחן כסובל מהתמכרות כרונית או בעיה מוכרת אחרת המצריכה טיפול ממוקד ייעודי ואינטנסיבי במסגרת סגורה, ואף לא בנאשם צעיר בשלבי גיבוש זהותו, אלא בנאשם אשר שירות המבחן סבור כי המשך שיח ועיבוד קבוצתי עמו יועיל ויתרום לו בשינוי גישה ורכישת כלים להתמודדות עתידית במצבים דומים.

הרתעת הרבים והרתעת היחיד: גניבת רכבים הפכה זה מכבר ל"מכת מדינה" ודומה כי התופעה הולכת ומתפשטת במיוחד בדרום הארץ בו פועלות מידי יום חברות עבריינים המשנעות רכבים גנובים משטחי ישראל לשטחי הרשות הפלסטינית עבור רווח כלכלי קל ומידי. אחוז הנתפסים בכך אינו גבוה וככל הנראה הפך הדבר למפעל כלכלי משתלם לכל העוסקים במלאכה מלבד לציבור שומרי החוק ובעלי הרכבים הנושאים בעלויות הישירות והעקיפות של התופעה העבריינית המתמשכת.

עמד על הדברים בית המשפט המחוזי בבאר שבע במסגרת עפ"ג 1190-03-21 אלבטיחאת נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו):

"גניבת כלי רכב בישראל לשם העברתם לשטחי הרש"פ, חמורה ומקוממת במיוחד. בדרך כלל מדובר בעבירות מתוכננות ויזומות, המבוצעות על ידי מספר אנשים. לא אחת מדובר ב"הזמנה" מראש של כלי רכב מסוים, הנגנב בישראל ומועבר לשטחי הרש"פ, בין לצורך פירוקו לשם שימוש בחלקיו - שלעיתים חוזרים לישראל כחלק משוק חלקי החילוף, ובין לשם שימוש בו על ידי מזמינו או מכירתו בשוק החופשי במחיר נמוך לאין שעור משוויו בישראל. התחקות אחר רכבים גנובים כאלה, או אחר חלקיהם המפורקים, שהגיעו לשטחי הרש"פ, תפיסתם והחזרתם לבעליהם בישראל, הינה משימה מסובכת מאוד, הכרוכה בתשומות גבוהות, וסיכויי הצלחתה קלושים ביותר" ואך לאחרונה, במסגרת עפ"ג 29484-07-23 סארי אלקואעין נ' מדינת ישראל (21.2.24):

"אין צורך לומר כי הפיתוי להשגת רווח כספי משמעותי, קלות הביצוע והנזקים הנגרמים בעטין של עבירות אלו במעגלים רחבים, מחייבים ענישה משמעותית שיהיה בה כדי להלום את חומרת המעשים וכדי להרתיע" סבורני כי על ענישת גנבי הרכב לשקף את הצורך בהרתעת הרבים מלהצטרף למעגל פשיעה זה. בשקלול מכלול הנסיבות, תוך מתן משקל להודאת הנאשם על היבטיה החיוביים, ושיתוף פעולה עם שירות המבחן, סבורני כי יש להשית על הנאשם עונש בתוך השליש הראשון של מתחם הענישה.

סטייה ממתחם הענישה

18. על פי סעיף 40 ג(ב) לחוק העונשין רשאי בית המשפט לחרוג לקולה ממתחם העונש ההולם אשר נקבע בשל שיקולי שיקום על פי הוראות סעיף 40 ד לחוק.

סעיף 40 ד(א) לחוק מורה כי בית המשפט רשאי לחרוג ממתחם הענישה ולקבוע את עונשו של הנאשם לפי שיקולי שיקום ככל שמצא כי הנאשם השתקם או יש סיכוי של ממש שישתקם.

פסיקת בית המשפט העליון אשר לחריגה ממתחם העונש בשל שיקולי שיקום מלמדת על חריגה במשורה, וזאת רק כאשר ניכרים בפועל שיקום או סיכויי שיקום מובהקים (ר' ע"פ 671/22, אחמד אבו תנהא נ' מדינת ישראל, פסקה 19 (20.10.2022)) (ההדגשות גם בהחלטת בית המשפט העליון הנ"ל - יב"ד).

מחד, הנאשם נרתם בשלב מסוים להליך הטיפולי בשירות המבחן אשר עיקרו נטילת חלק במסגרת קבוצתית. מאידך, מצבו של הנאשם לא מצריך שיקום אינטנסיבי ויסודי, הוא לא מכור לחומרים משני תודעה, אינו זקוק למסגרת סגורה כלשהי ולא נדרש לעבור שיקום הכרוך באלו.

שיח מתמשך וחיובי מול שירות המבחן תוך הבנת הפסול שבמעשים, והתרשמות שירות המבחן מהפנמת חומרת העבירות וסיכויים מעודדים לעתיד, הינו מהלך טיפולי חשוב, אך מולו ניצבים אינטרסים נוספים החלים בענישה בגין העבירה בה הורשע, ואשר פורטו לעיל.

כאמור, סטייה ממתחם ענישה תעשה במשורה, ובאופן מדוד תוך איזון שאר שיקולי הענישה והאינטרסים הצריכים לעניין, לרבות האינטרס הציבורי שבמיצוי הדין והרתעת הרבים.

ר' בענין זה רע"פ 10116/06 יובל כהן נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו) הדין בעבירת גניבת רכבים:
"האינטרס השיקומי הינו חלק ממכלול השיקולים אשר נלקחים בחשבון במסגרת שיקולי ענישה, אך במקרה זה הוא נסוג מפני האינטרס הציבורי והצורך לנקוט במדיניות של ענישה מרתיעה... בית משפט זה נדרש לא פעם לצורך בנקיטת מדיניות ענישה מרתיעה בעבירות של גניבת רכב: "למרבה הצער, תופעת גניבות הרכב טרם נעקרה משורש, ומכת המדינה שאליה נדרש בית משפט זה לפני בדיוק עשור (פסק הדין בע"פ 5724/95 ניתן ב- 12.5.96), כמעט שהפכה לעשר מכות; היא ממשיכה לנגוס ברכושם של רבים, ופגיעתה רעה כלכלית ואנושית. המעט שבידי בית משפט זה לעשות הוא לחזק את ידיהם של בתי המשפט הדיוניים בראיה מחמירה של העבירות הכרוכות בכך" (ע"פ 11194/05 אבו סבית נ' מדינת ישראל (טרם פורסם)).

ור' גם בע"פ"ג (מח' באר שבע) 44644-01-23 לואי חסאסנה נ' מדינת ישראל (19.4.23):
"נוכח היקף התופעה והנזקים שנגרמים בעטייה, המחוקק ייחד הוראות מיוחדות לעבירות הרכוש הקשורות לכלי רכב וקבע להן עונשים חמורים מאלה הקבועים לעבירות הרכוש הכלליות. ומדיניות הענישה הנוהגת בעבירות אלה הינה של רצינות וחומרה, הנותנת את הבכורה לשיקולי הגמול וההרתעה" (קו הדגשה שלי - יב"ד)
סבורני כי במקרה דנן אין לקבל את המלצת שירות המבחן הממוקדת מטבעה בעיקר בשיקום ואינטרס הנאשם (ר' בענין זה ע"פ 1261/18 פלוני נ' מ"י (31.5.2018)).

סוף דבר

19. נוכח האמור, אני דן את הנאשם לעונשים הבאים:

א. 14 חודשי מאסר בפועל, בניכוי ימי מעצרו בתיק זה.

ב. 9 חודשי מאסר על תנאי לתקופה של 3 שנים שלא יעבור כל עבירת רכוש מסוג פשע.

ג. 6 חודשי מאסר על תנאי לתקופה של 3 שנים שלא יעבור כל עבירת רכוש מסוג עוון.

ד. קנס כספי בסך ₪ 6,000 או 60 ימי מאסר תמורתו. הקנס ישולם ב- 6 תשלומים חודשיים שווים ורצופים, החל מיום

1.12.24 ובמשך כל 01 לחודש שלאחריו. לא ישולם אחד התשלומים במועדו, תעמוד כל היתרה לפירעון מיד

ויתווספו תוספות פיגור כחוק, וזאת מעבר לזכותה של המאשימה לבקש הפעלת מאסר חלף הקנס.

ה. הנאשם יפצה את המתלונן ע.ת 1 בסך של 2,000 ₪. הפיצוי ישולם ב- 2 תשלומים שווים, חודשיים ורצופים, החל

מיום 1.12.24 ובהמשך כל 01 לחודש שלאחריו. המאשימה תמסור פרטי מפוצה בתוך 14 ימים.

ו. פסילה מלקבל או להחזיק רישיון נהיגה למשך 10 חודשים מיום שחרור הנאשם ממאסר. על הנאשם להפקיד את

רישיון הנהיגה במזכירות בית-המשפט ולחלוףין למלא תצהיר מתאים במזכירות בית-המשפט. הפסילה תהיה במצטבר

לכל פסילה אחרת, אם קיימת

ז. פסילה מלקבל או להחזיק רישיון נהיגה על תנאי למשך 6 חודשים. הפסילה תופעל אם תוך תקופה של 3 שנים

מיום השחרור, יעבור הנאשם עבירת רכוש מסוג פשע ברכבים או עבירה של נהיגה בפסילה או ללא רישיון נהיגה.

אני מבהיר לנאשם כי כל סכום שישולם על ידו ייזקף תחילה לטובת הפיצוי ורק לאחר השלמת מלוא הפיצוי ייזקפו

התשלומים לזכות הקנס.

את הקנס/הפיצוי ניתן לשלם כעבור 3 ימים מהיום באחת מהדרכים הבאות:

· תשלום בכרטיס אשראי באמצעות האתר המקוון של רשות האכיפה והגבייה.

· תשלום בשירות עצמי באמצעות מוקד שירות טלפוני של מרכז הגבייה, בטלפון שמספרו *35592 או,

073-205-5000.

· תשלום במזומן בכל סניף של בנק הדואר, בהצגת תעודת זהות בלבד (אין צורך בהצגת שוברי תשלום)

המזכירות תסגור את התיק.

זכות ערעור בתוך 45 יום לבית המשפט המחוזי.

ניתן היום, ד' תשרי תשפ"ה, 06 אוקטובר 2024, בנוכחות הצדדים.